

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS pārbaudes lietā Nr. 2023-26-4F

Rīgā

04.09.2023.

Nr. 6-6/27

[persona A]
[personas adrese]

Par tiesībām uz taisnīgu tiesu, lemjot par fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu un parādnieka atbrīvošanu no atlikušajām saistībām

Tiesībsargs ir saņēmis Jūsu 2023. gada 2. augusta iesniegumu (reģistrēts 07.08.2023 ar Nr. 1024) par Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 10. novembra lēmuma prettiesiskumu civillietā Nr. [..] un 2023. gada 11. augusta papildinājumus pie 2023. gada 2. augusta iesnieguma (reģistrēti 14.08.2023 ar Nr. 1055).

Iesniegumā izsakāt sūdzības par Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 10. novembra lēmumu civillietā Nr. [..], ar ko tiesa lēma izbeigt Jūsu saistību dzēšanas procedūru un izbeigt fiziskās personas maksātnespējas procesu, neatbrīvojot Jūs no saistību dzēšanas plānā norādītajām atlikušajām saistībām. Izsakāt sūdzības par to, ka tiesa minēto lēmumu pieņēma rakstveida procesā, nevis mutvārdu, tādējādi liedzot Jums pilnībā realizēt savas tiesības. Norādāt, ka tiesas pieņemtais lēmums ir neobjektīvs un balstīts uz nepamatotiem argumentiem un pieņēmumiem. Norādāt, ka minētā sakarā esat vērsies prokuratūrā un Tieslietu ministrijā, taču saņēmāt atbildes, ka tiesa ir lēmusi pareizi. Turklāt norādāt, ja tiesa būtu noteikusi Jums iesniegt konkrētus dokumentus, kas saistīti ar Jūsu veselības problēmām, būtu pilnībā pierādīts fakts, ka Jums ir specifiskas veselības problēmas un Jūs objektīvi nevarējāt pilnvērtīgi gūt ienākumus. Vadoties no iesniegumā paustā, lūdzat tiesībsargam izvērtēt radušos situāciju un sniegt atbildi, vai Jūsu tiesības tika nepamatoti aizskartas saistībā ar Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 10. novembra lēmumu civillietā Nr. [..]. Tāpat lūdzat Jums atbildēt, vai tiesas lēmumā norādītais, ka Jums obligāti ir jāstrādā pilna darba diena, ir cilvēktiesību pārkāpums pret Jūsu veselību un, vai maksātnespējas procesā, izpildot saistību dzēšanas plānu un neesot nevienam aizrādījumam no tiesas un kreditoru puses, tiesai ir tiesības neatbrīvot no pārējām saistībām. Savukārt savos 2023. gada 11. augusta iesnieguma papildinājumos norādāt, ka pēc tiesas pieņemtā lēmuma atjaunotas izpildu lietvedības piedziņas lietās, taču zvērināts tiesu izpildītājs [persona B] neievēro Civilprocesa likumā noteiktos ierobežojumus piedziņas vēršanā uz darba samaksu. Turklāt norādāt, ka vērsities ar iesniegumiem pie vairākiem tiesu izpildītājiem, taču tiesu izpildītājs [persona B] uz Jūsu iesniegumu neatbildēja. Vadoties no minētā,

lūdzat izvērtēt ar Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 10. novembra lēmumu civillietā Nr. [..] radītās tiesiskās sekas sakarā ar atjaunotajām izpildu lietvedībām un sniegt savu viedokli.

Iepazīstoties ar Jūsu iesniegumu, tā papildinājumiem un tiem pielikumā pievienotajiem dokumentiem, tiesībsargs **ierosina pārbaudes lietu Nr. 2023-26-4F** par tiesību uz taisnīgu tiesu iespējamo pārkāpumu civillietā Nr. [..], lemjot par fiziskās personas maksātspējas procesa izbeigšanu un parādnieka atbrīvošanu no atlikušajām saistībām, un **sniedz sekojošu atzinumu.**

1. Visupirms norādu, ka atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 83. pantam “tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam padoti”. Arī likuma “Par tiesu varu” 10. panta pirmā daļa nosaka, ka “spriežot tiesu, tiesneši ir neatkarīgi un pakļauti tikai likumam”. Valsts iestādēm, sabiedriskajām un politiskajām organizācijām, citām juridiskajām un fiziskajām personām ir pienākums respektēt un ievērot tiesu neatkarību un tiesnešu neaizskaramību. Nevienam nav tiesību pieprasīt no tiesneša atskaiti vai paskaidrojumus par to, kā izskatīta konkrētā lieta, vai arī apspriedes laikā izteikto viedokļu izpaušanu (likuma “Par tiesu varu” 11. panta pirmā un trešā daļa).

Līdz ar to norādu, ka tiesībsarga kompetencē neietilpst tiesas nolēmumu tiesiskuma pārvērtēšana pēc būtības un par minētās lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem tiesībsargs nav tiesīgs izdarīt savu vērtējumu, jo tas būtu rupjš tiesu varas neatkarības principa pārkāpums.

Vienlaikus saskaņā ar Tiesībsarga likuma 11. pantu tiesībsarga kompetencē ietilpst jautājumi, kas saistīti ar cilvēka pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību, tostarp, sekmēt sabiedrības informētību un izpratni par cilvēktiesībām, kā arī par šo tiesību aizsardzības mehānismiem.

2. Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmais teikums paredz, ka “ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā”. Tāpat arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punkts nosaka, ka “ikvienam ir tiesības, nosakot savu civilo tiesību un pienākumu vai jebkuras viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību krimināllietā, uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu saprātīgos termiņos neatkarīgā un objektīvā ar likumu izveidotā tiesā [..]”. Interpretējot Satversmes 92. panta pirmo teikumu, Satversmes tiesa ir atzinusi, ka “tajā minētais jēdziens “taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, “taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un “taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta”¹. Taisnīga tiesa kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs tiesas process aptver vairākus elementus – savstarpēji saistītas tiesības. Tajā ietilpst, piemēram, tiesības uz pieeju tiesai, pušu līdztiesības un sacīkstes principi, tiesības tikt uzklautam, tiesības uz motivētu tiesas spriedumu, kā arī tiesības uz pārsūdzību.²

Tiesībsargs atbilstoši savai kompetencei tiesību uz taisnīgu tiesu aspektā civilprocesā ir tiesīgs vērtēt jautājumus, kas attiecas uz personas tiesībām uz pieeju tiesai, tiesībām tikt uzklautam, pušu līdztiesības principu, tiesībām uz motivētu nolēmumu, kā arī tiesībām uz pārsūdzību. Tāpat tiesībsargs var sniegt savu vērtējumu tiesību uz advokāta palīdzību, tiesību uz objektīvu procesa norisi un citu tiesību uz taisnīgu tiesu elementu nodrošināšanā civilprocesā tiktāl, ciktāl tas ietiecas tiesībsarga kompetencē.

¹ Satversmes tiesas 2014. gada 3. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2013-11-01 11. punkts.

² Satversmes tiesas 2017. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 28.1. punkts. Citēts pēc Satversmes tiesas 2010. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 8.3. punkta.

3. No tiesībsarga rīcībā pieejamiem materiāliem nav konstatējams, ka attiecībā pret Jums tiktu ierobežotas tiesības uz pieeju tiesai, pušu līdztiesības princips, tiesības uz advokāta palīdzību un tiesības uz objektīvu procesa norisi. Arī savā iesniegumā tiesībsargam uz to atsevišķi nevēršat uzmanību.

3.1. Tāpat tiesībsargs konstatē, ka tiesas lēmums tika pienācīgi motivēts un tas vien, ka Jūs nepiekrītat tiesas argumentācijai, nenozīmē, ka tiesa nav izpildījusi savu pienākumu pienācīgi motivēt nolēmumu. Izšķirošā nozīme ir tam, ka nolēmums ir tāds, kas ļauj saprast, kāpēc (kādu apsvērumu dēļ) tiesa nonākusi tieši pie tāda un ne citāda lietas izskatīšanas rezultāta un tādējādi izslēgt tiesas patvaļas iespējamību, un, otrkārt, nolēmums ir tāds, kas ļauj procesa dalībniekiem saprast, ka tie ir pienācīgi uzklausīti (sadzirdēti) (Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka tiesas aizsardzība uzskatāma par efektīvu, nevis iluzoru tikai tad, ja procesa dalībnieku argumenti ir sadzirdēti un pienācīgi novērtēti)³. Tiesībsargam nerodas šaubas, ka minētās prasības tiesa ir izpildījusi.

3.2. Daļā, kas attiecas uz tiesībām uz pārsūdzību, jānorāda, ka atbilstoši Civilprocesa likuma (turpmāk – CPL) 363.²⁸ panta devītajai daļai tiesas lēmums, ar kuru izbeigts fiziskās personas maksātnespējas process, neatbrīvojot parādnieku no atlikušajām saistībām, nav pārsūdzams. Minētās normas atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam Satversmes tiesa vērtēja lietā Nr. 2016-01-01 “Par Civilprocesa likuma 363.²⁰ panta piektās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010. gada 31. oktobrim), ciktāl tā liedz parādniekam pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru izbeigts maksātnespējas process, neatbrīvojot parādnieku no atlikušajām parādsaistībām, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam”.

Satversmes tiesa secināja, ka personai tiek nodrošināts taisnīgs tiesas process tās instances tiesā, kas pieņem attiecīgo nolēmumu, kā arī ņēma vērā to, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas ir tādas kategorijas lietas, ko tiesa izskata sevišķās tiesāšanas kārtībā un tajās nekad nav strīda par tiesībām. Tāpat Satversmes tiesa ņēma vērā arī to, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa mērķis ir vērsts gan uz personas maksātnespējas atjaunošanu, gan kreditoru tiesību aizsardzību.⁴

Ievērojot minētos apsvērumus, Satversmes tiesa atzina apstrīdēto normu par atbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Tiesībsargs respektē šajā spriedumā izteiktās atziņas un līdz ar to nesaskata cilvēktiesību aizskārumu daļā, kas attiecas uz neiespējamību pārsūdzēt tiesas lēmumu, ar kuru izbeigts fiziskās personas maksātnespējas process, neatbrīvojot parādnieku no atlikušajām saistībām.

3.3. Iesniegumā izsakāt sūdzības par to, ka lieta tika skatīta rakstveida procesā, līdz ar to pilnvērtīgi netika nodrošinātas Jūsu tiesības tikt uzklausītam. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesiskais valsts princips prasa, lai lietas tiktu izskatītas tādā kārtībā, kas nodrošinātu to taisnīgu un objektīvu izspiešanu⁵. Lietas izskatīšanas procedūra ir taisnīga,

³ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2003. gada 1. jūlija sprieduma lietā “Suominen v. Finland”, iesnieguma Nr. 37801/97, 37.–38. punkts, 2007. gada 28. jūnija sprieduma lietā “Wagner and J.M.W.L. v. Luxembourg”, iesnieguma Nr. 76240/01, 89. punkts. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 16. punkts un 2018. gada 14. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-23-01 14. punkts

³ Satversmes tiesas 2018. gada 14. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-23-01 14. punkts.

⁴ Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra sprieduma lietā Nr. 2016-01-01 10. un 11. punkts.

⁵ Sk. Satversmes tiesas 2014. gada 9. janvāra sprieduma lietā Nr. 2013-08-01 6. punktu.

ja ir ievērota prasība nodrošināt personai tiesības tikt uzklautai, kā arī tiesības pilnvērtīgi izmantot iespēju iesniegt pierādījumus⁶.

Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu izskatīšanas kārtība noteikta CPL 46.² nodaļā par fiziskās personas maksātnespējas procesa lietām. Savukārt 46.² nodaļa ir ietverta CPL sestajā sadaļā, kas reglamentē sevišķās tiesāšanas kārtību.

Saskaņā ar CPL 253. panta otro daļu sevišķās tiesāšanas kārtības lietās lietas dalībniekiem ir šā likuma 74. panta otrajā daļā noteiktās pušu procesuālās tiesības. Tādējādi arī parādniekam, administratoram un citām ieinteresētajām personām pieteikuma par fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu izskatīšanā ir CPL noteiktās procesuālās tiesības, tostarp tiesības piedalīties tiesas sēdē, iesniegt pierādījumus, dot tiesai mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus un izteikt savus argumentus un apsvērumus. Tomēr daļā par iespēju piedalīties tiesas sēdē CPL 363.²⁸ panta astotā daļa, kas ir speciālā iepretim CPL 74. panta otrajai daļai, nosaka, ka pieteikumu un sūdzību tiesa izskata 15 dienu laikā no pieteikuma vai sūdzības saņemšanas dienas. Pieteikumu tiesnesis izskata rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi, izņemot gadījumu, kad viņš uzskata par nepieciešamu izskatīt lietu tiesas sēdē. Līdz ar to šobrīd spēkā esošā norma, kas stājās spēkā ar 2010. gada 1. novembri, paredz tiesnesim rīcības brīvību lemt par to, vai pieteikumu ir nepieciešams skatīt tiesas sēdē. Ja tiesnesis tādu nepieciešamību nesaskata, pieteikums tiek skatīts rakstveida procesā.

Šī ir atšķirība no tā, ko Satversmes tiesa vērtēja savā 2016. gada 28. septembra spriedumā lietā Nr. 2016-01-01. Tomēr tas vien nenozīmē, ka šāda kārtība ir neatbilstoša Satversmei.

CPL 93. panta pirmā daļa uzliek katrai pusei pienākumu pierādīt tos faktus, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Atbilstoši CPL 93. panta otrajai daļai pierādījumus iesniedz puses un citi lietas dalībnieki. Tikai tādā gadījumā, ja kādai pusei nav iespējams iesniegt pierādījumus, pēc viņu motivēta lūguma tos izprasa tiesa.

Jautājumā par patiesības noskaidrošanu tiesa nekādā ziņā nav vienaldzīga skatītāja, kas pasīvi uztver tikai to, ko puses ceļ tai priekšā. Lai gan pierādījumus iesniedz vai uz tiem atsaucas katra no pusēm, tiesai tomēr jāraugās uz tiem kritiski, jānoskaidro to objektīvā vērtība un jācenšas noskaidrot patiesos faktiskos lietas apstākļus, kam gala rezultātā jānoved pie patiesības⁷. CPL 93. panta ceturtnā daļa dod tiesai tiesības izrādīt iniciatīvu gadījumos, kad no lietas materiāliem izriet nepieciešamība pieprasīt papildu pierādījumus. Proti, saskaņā ar CPL 93. panta ceturto daļu tiesa var paziņot pusēm par to, ka pierādījumi par kādu konkrētu faktu, prasījumu vai argumentu nav iesniegti, un noteikt termiņu to iesniegšanai. Tomēr minētā tiesību norma nenozīmē to, ka tiesa veic objektīvo izmeklēšanu, t.i., patstāvīgi pēc savas iniciatīvas vāc patieso lietas apstākļu noskaidrošanai nepieciešamos pierādījumus. No CPL 10. panta izriet, ka puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā un katrs lietas dalībnieks ir atbildīgs par savu pienākumu pildīšanu un procesuālo tiesību pilnvērtīgu un savlaicīgu izmantošanu.⁸

Kā izriet no Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 10. novembra lēmuma civillietā Nr. [..] 10. punkta, tad ar Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 13. septembra lēmumu pieteikuma izskatīšana tika atlikta, uzliekot par pienākumu Jums iesniegt tiesā citstarpā informāciju un pierādījumus par apstākļiem, kuru dēļ parādnieks saistību dzēšanas procedūras laikā līdz 2022. gadam nav spējis gūt ienākumus pat valstī noteiktajā minimālajā apmērā. Kā redzams no Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 10. novembra lēmuma civillietā Nr. [..] 14.

⁶ Sk. Satversmes tiesas 2007. gada 11. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-28-01 12. punktu.

⁷ Sk.: Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Bukovskis, 1933, 332.-333. lpp.

⁸ Sk. arī Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra sprieduma lietā Nr. 2016-01-01 10. punktu.

punkta, tad savos 2022. gada 9. novembra papildu iesniegtajos paskaidrojumos tiesai norādījāt, ka ikdienas darbu veicat atbilstoši savām spējām, jo Jums ir vairāk kā 55 gadi un veselības dēļ nav iespējams veikt smagu fizisku darbu. Turpinājumā norādīts, ka veselības stāvokļa dēļ parādnieks nevar strādāt darbu ilgstošas stundas. Uz šo argumentu tiesa sava lēmuma 20.2. punktā norāda, ka parādnieks tiesai nav iesniedzis pierādījumus, kas apstiprinātu paskaidrojumos norādīto par parādnieka nespēju strādāt parādnieka veselības stāvokļa dēļ.

Satversmes tiesa jau atzinusi, ka maksātnespējas procesa lietas ir specifiskas un atšķiras no vispārējā civilprocesuālajā kārtībā izskatāmajām lietām. Civilās tiesvedības būtība izpaužas galvenokārt tādējādi, ka, ievērojot pušu līdztiesības principu, tiek izšķirti to savstarpējie strīdi par aizskartām tiesībām un ar likumu aizsargātām interesēm. Prasības tiesvedības gadījumā tiesa izskata un izlemj lietas par strīdiem un dod objektīvu vērtējumu pušu iesniegtajiem pierādījumiem. Savukārt maksātnespējas lietas tiek izskatītas sevišķās tiesāšanas kārtībā un tajās nav strīda par tiesībām⁹.

Tādējādi fiziskās personas maksātnespējas lietās tiesa konstatē personas mantisko stāvokli, nevis izšķir lietas dalībnieku strīdus par pienākumu izpildīt saistības. Savukārt tas, ka pieteikuma par fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu izskatīšanas gaitā lietas dalībniekiem ir atšķirīgi viedokļi par faktiem, nenozīmē to, ka pastāvētu strīds par parādnieka maksātnespēju¹⁰.

Ievērojot fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu specifisko raksturu, kā arī no civilprocesa izrietošos pamatprincipus (sacīkstes princips, dispozitivitātes princips), kas visupirms tieši parādniekam uzliek par pienākumu iesniegt nepieciešamos pierādījumus savu argumentu pamatošanai, tiesībsargs nekonstatē, ka lietas izskatīšana rakstveida procesā Jūsu gadījumā pārkāptu Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības tikt uzklausītam.

3.4. Vēršu Jūsu uzmanību, ka šā atzinuma 3.1. un 3.3. punktā izdarītie secinājumi ir tiešā veidā attiecināmi uz Jūsu iesnieguma lūguma daļas 2. punktā norādīto jautājumu, jo tiesas izdarītie argumenti par vieniem vai otriem faktiem ir tieši saistāmi ar tiesību uz taisnīgu tiesu nodrošināšanu kopumā.

3.5. Savukārt atbildot uz Jūsu uzdoto jautājumu, vai maksātnespējas procesā, izpildot saistību dzēšanas plānu un neesot nevienam aizrādījumam no tiesas un kreditoru puses, tiesai ir tiesības neatbrīvot no pārējām saistībām, paskaidroju, ka nevienā normatīvā aktā (CPL, Maksātnespējas likums u.c.) tiesa nav aprobežota ar pienākumu, lemjot par fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu, atbrīvot parādnieku no atlikušajām saistībām, ja maksātnespējas procesa laikā nav saņemts neviens iebildums. Maksātnespējas likuma 164. panta otrā daļa paredz, ka parādnieks netiek atbrīvots no fiziskās personas saistību dzēšanas plānā norādītajām atlikušajām saistībām, ja viņš nav veicis šajā plānā noteiktās darbības, būtiski ietekmējot plāna izpildi, kā arī ja fiziskās personas saistību dzēšanas plāns ir ticis pagarināts šā panta 2.¹ daļā noteiktajā kārtībā un parādnieks nav veicis tajā noteiktās darbības. Iebildumu aspekts tiek ņemts vērā tiesai lemjot par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu¹¹, taču tas nav izšķirošs, lemjot par parādnieka atbrīvošanu no atlikušajām saistībām.

⁹ Sk. Satversmes tiesas 2002. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2001-08-01 secinājumu daļas 4. punktu

¹⁰ Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra sprieduma lietā Nr. 2016-01-01 11.2. punkts.

¹¹ CPL 363.³⁵ panta otrā daļa: "Tiesa apstiprina saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu, ja konstatē, ka parādnieks ir izpildījis saistību dzēšanas plānu un nav saņemti kreditoru un parādnieka iebildumi vai arī saņemtie iebildumi atzīstami par nepamatotiem."

Ievērojot šajā atzinumā iepriekšminētos apstākļus, **tiesībsargs nekonstatē tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumu civillietā Nr. [..], lemjot par fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu un parādnieka atbrīvošanu no atlikušajām saistībām.**

4. Attiecībā uz Jūsu lūgumu izvērtēt ar Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 10. novembra lēmumu civillietā Nr. [..] radītās tiesiskās sekas sakarā ar atjaunotajām izpildu lietvedībām, norādu, ka atbilstoši Maksātnespējas likuma 165. panta sestajai daļai, ja saistību dzēšanas procedūra tiek izbeigta, neatbrīvojot parādnieku no saistībām, kreditoru prasījumi tiek atjaunoti un aprēķināti pilnā apmērā, bet apturētā tiesvedība un spriedumu izpildu lietvedība tiek atjaunota. Līdz ar to tā ir likuma norma un tiesas lēmumam, ar kuru parādnieks netiek atbrīvots no atlikušajām saistībām, ir tieša ietekme uz izpildu lietvedībām, kuras līdz ar to tiek atjaunotas. Tiesībsargam šajā sakarā nav tiesību izdarīt savu citādu vērtējumu iepretim likumā nostiprinātai prasībai.

Savukārt, kas attiecas jau uz izpildu lietvedībā konstatētiem pārkāpumiem no zvērinātu tiesu izpildītāju puses, norādu, ka tiesībsargs nav tiesīgs atcelt zvērinātu tiesu izpildītāju lēmumus un atzīt tiesu izpildītāju rīcību par prettiesisku, jo minētais neietilpst tiesībsarga kompetencē. Tāpat tiesībsargam nav pilnvaru uzlikt tiesu izpildītājam par pienākumu veikt kādas konkrētas darbības, tostarp atgriezt parādnieka rīcībā ieturētos naudas līdzekļus.

No civiltiesību viedokļa ir svarīgi, ka valstī ir izveidots tiesību aizsardzības mehānisms, kuru personu var izmantot tās tiesību un likumīgo interešu aizsardzībai. Sūdzību par tiesību izpildītāju gadījumā parādnieks ir tiesīgs izmantot CPL 632. pantā paredzēto tiesību aizsardzības mehānismu un vērsties ar sūdzību rajona (pilsētas) tiesā. Informēju, ka tieši tiesai ir pilnvaras, konstatējot prettiesisku tiesu izpildītāja rīcību, uzlikt par pienākumu atgriezt parādniekam nelikumīgi ieturētos naudas līdzekļus.

No tiesībsarga rīcībā pieejamās informācijas nav secināms, ka Jūs to būtu izmantojis un, ka tā izmantošanu būtu kavējuši kādi objektīvi apstākļi. Līdz ar to paskaidroju, ka likumīgo interešu vai tiesību aizskārumu gadījumā Jums sākotnēji ir pilnvērtīgi jāizmanto likumā paredzētais iekšējais tiesību aizsardzības mehānisms, jo tiesībsargs kā ārējais tiesību aizsardzības mehānisms var veikt pārbaudi par tā pieejamību un efektivitāti tikai pēc attiecīgā mehānisma iziešanas.

Savukārt, kas attiecas uz tiesu izpildītāja [personas B] neatbildēšanu uz Jūsu iesniegumu, paskaidroju, ka atbilstoši Tiesu izpildītāju likuma 5. pantam amata darbībā zvērināti tiesu izpildītāji ir pielīdzināti valsts amatpersonām. Līdz ar to arī tiesu izpildītājiem ir saistošas Iesniegumu likuma normas. Iesniegumu likuma 5. panta trešā daļa nosaka, ka iestāde atbildi pēc būtības sniedz saprātīgā termiņā, ņemot vērā iesniegumā minētā jautājuma risināšanas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas, ja likumā nav noteikts citādi. Līdz ar to tiesu izpildītājam bija pienākums atbildēt uz Jūsu iesniegumu ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas.

Gadījumā, ja tiesu izpildītājs ir pārkāpis šo tiesību normu, aicinu Jūs visupirms sazināties ar tiesu izpildītāju [personu B] un lūgt paskaidrot minētās likuma normas neizpildes iemeslus. Ja tiesu izpildītājs nereaģēs uz Jūsu lūgumu vai neapmierinās tiesu izpildītāja sniegtā atbilde, būsiet tiesīgs vērsties ar sūdzību Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē (e-pasts: info@lzi.lv; tālrunis: 67290005; adrese: Lāčplēša iela 27-32, Rīga, LV-1011), kuras kompetencē ir ierosināt disciplinārlietu pret zvērinātu tiesu

izpildītāju par ar zvērinātu tiesu izpildītāju darbību saistītu iekšējo normatīvo aktu pārkāpumu.

Līdz ar to par Jūsu ieskatā pieļautiem pārkāpumiem izpildes procesā Jums ir tiesības izmantot minētos tiesību aizsardzības līdzekļus.

Ar šo atzinumu pārbaudes lieta tiek pabeigta.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons